

Korai nyugdíjazás: trendek és kockázatok

Számítások adminisztratív adatok alapján

Scharle Ágota

Pénzügyminisztérium

2008. június 19.

Budapest

Vázlat

- motiváció és fókusz
- adatforrások
- eredmények
- következtetések

Motiváció és fókusz

- nyugdíjba vonulás átlagos életkora fejlett országokhoz képest alacsony
 - alacsonyan megszabott korhatár
 - korhatár előtti nyugdíjba vonulás
- következmények: nagy nyomás az állami nyugdíjalapon
 - idősebb munkavállalók aktivitása
 - jövő generációkat terhelő újraelosztás
- az utóbbi néhány évben javuló tendencia:
 - nyugdíjbavonulás átlagos életkora nő
 - idősebbek aktivitása nő
 - új rokkantnyugdíjasok száma csökken
- okokról keveset tudunk:
 - nyugdíjkorhatár emelése, rokkantnyugdíj szigorítása
 - demográfiai hatások: egészségi állapot, iskolázottság
 - munkapiaci hatások: foglalkoztatás, mnélküliség, stabilitás

Kockázatok

- Javuló trendet főleg a demográfia mozgatja (átmeneti javulás)
- Fiatalok munkavállalása
- Jogosultságot nem szerzők

Adatforrások

MEF

- Negyedéves adat, 15-74 éves népesség
- kb 60 ezer megfigyelés (egyén)
- ILO definíció szerint méri a foglalkoztatást

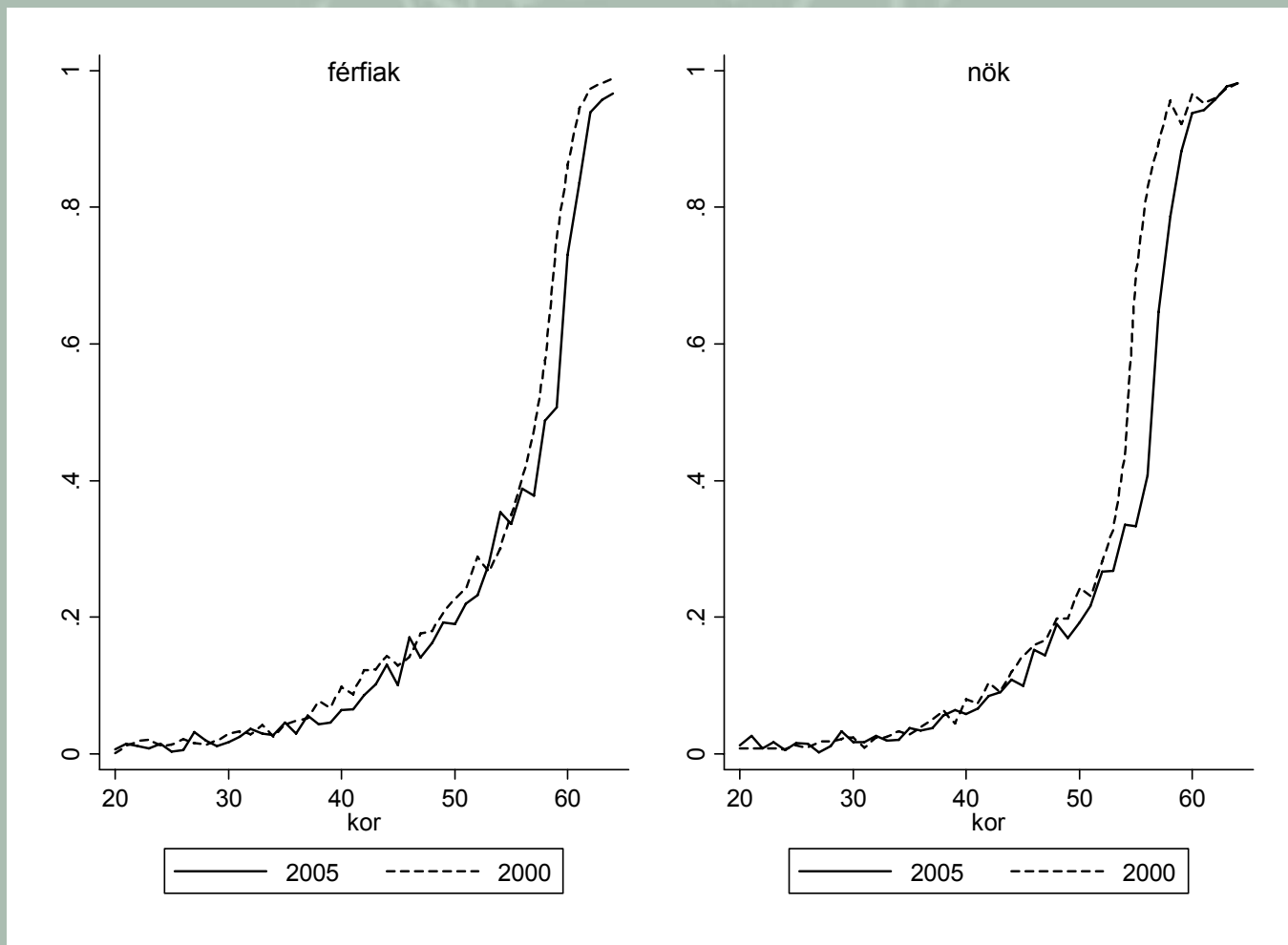
Nyugdíj és egészségbiztosítási adatok [ONYF-OEP]

- teljes népesség reprezentatív mintája
- ebből kb 150 ezer 15-74 éves egyénről
- járulékot fizetett munkavégzés után
- nyugdíjat v hasonló ellátást igényelt
- OEP kiadás (táppénz, gyógyszer, kórházi ellátás)
- kor, nem, iskola (feor), megye

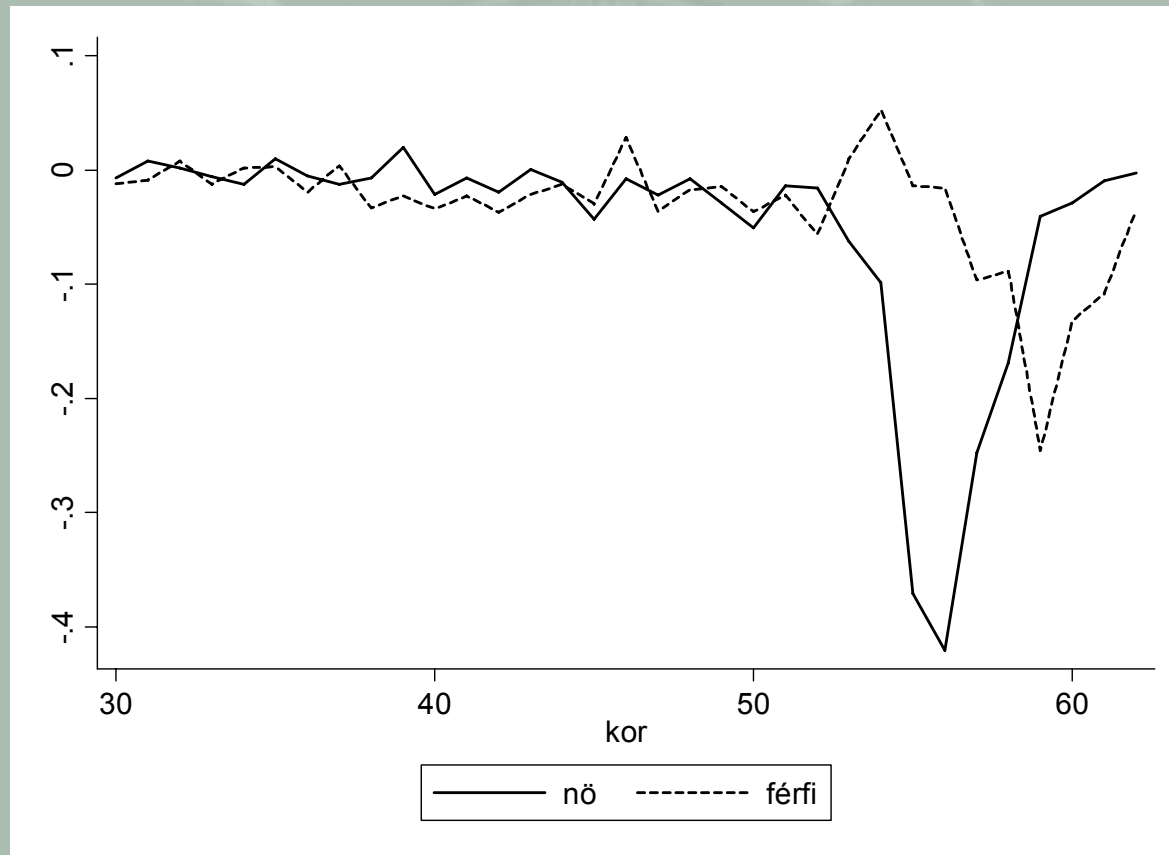
mindkettő: 2000-2004 (MEF 2005) évekre, és panelben

A nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülők aránya (férfiak, nők)

A nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülők arányának változása 2000 és 2005 között (százalékpont)

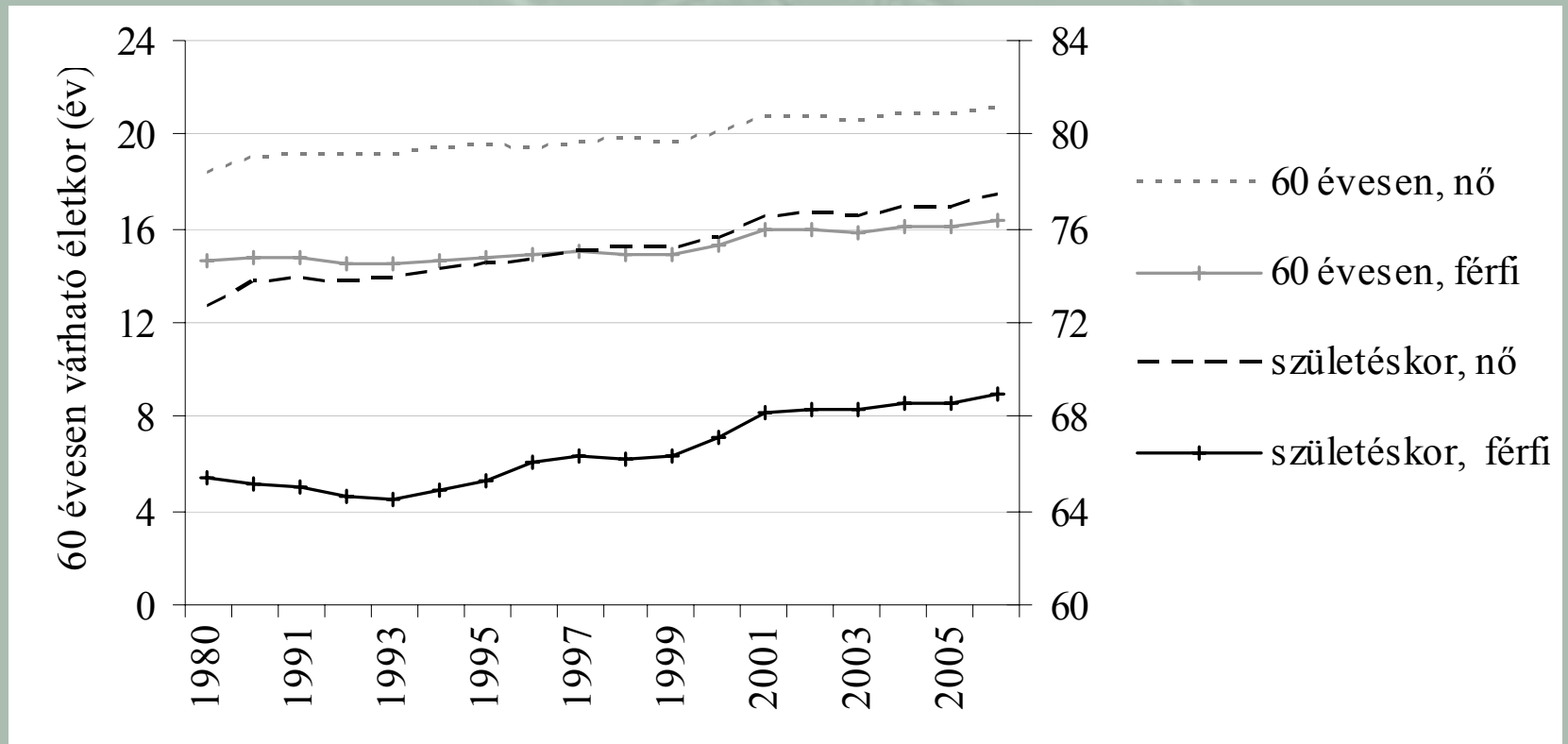

Okok

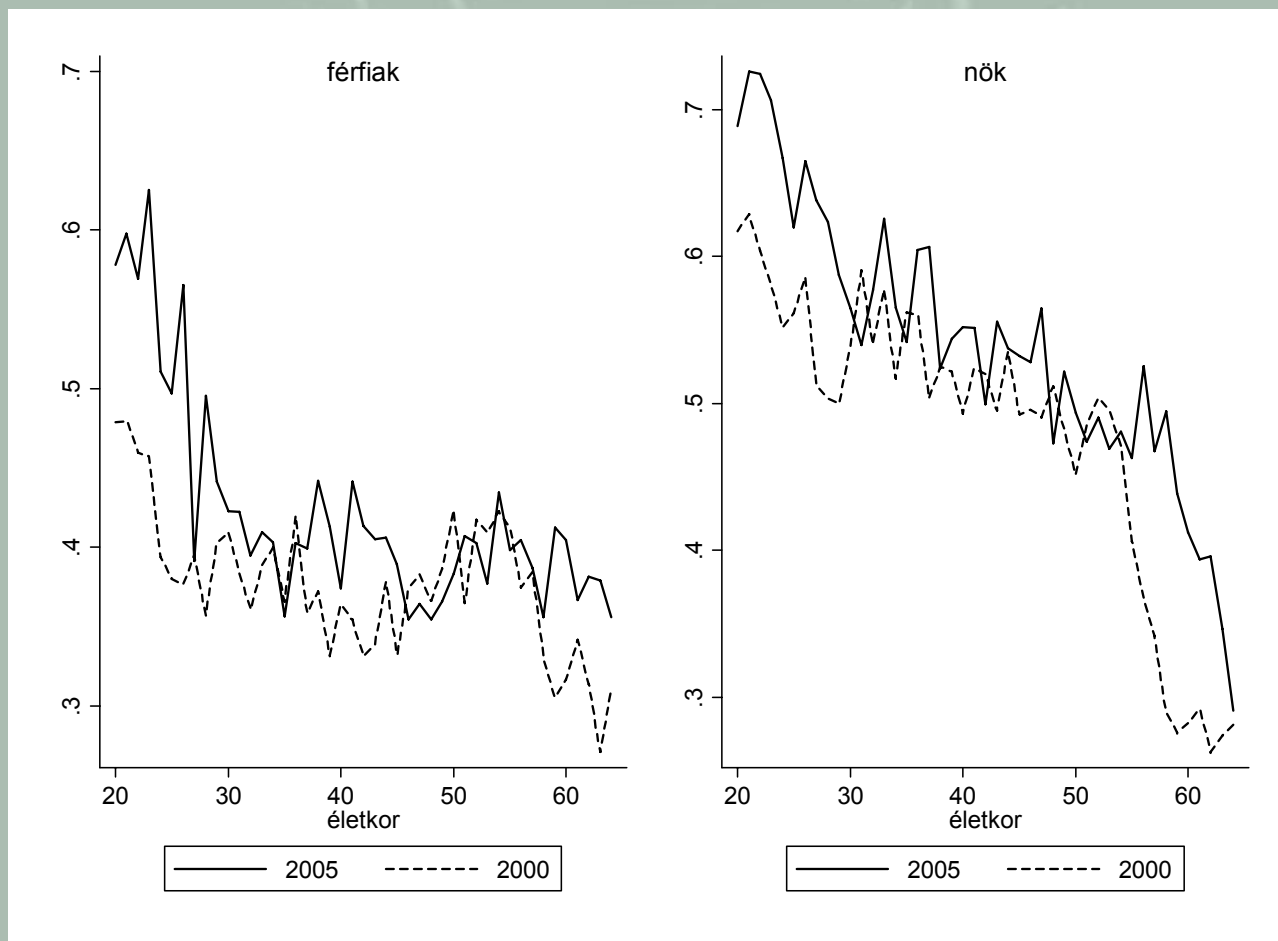
- Korhatár emelése
- Egészségi állapot
- Iskolázottság
- **Rokkantnyugdíj beáramlás**
- Munkapiac

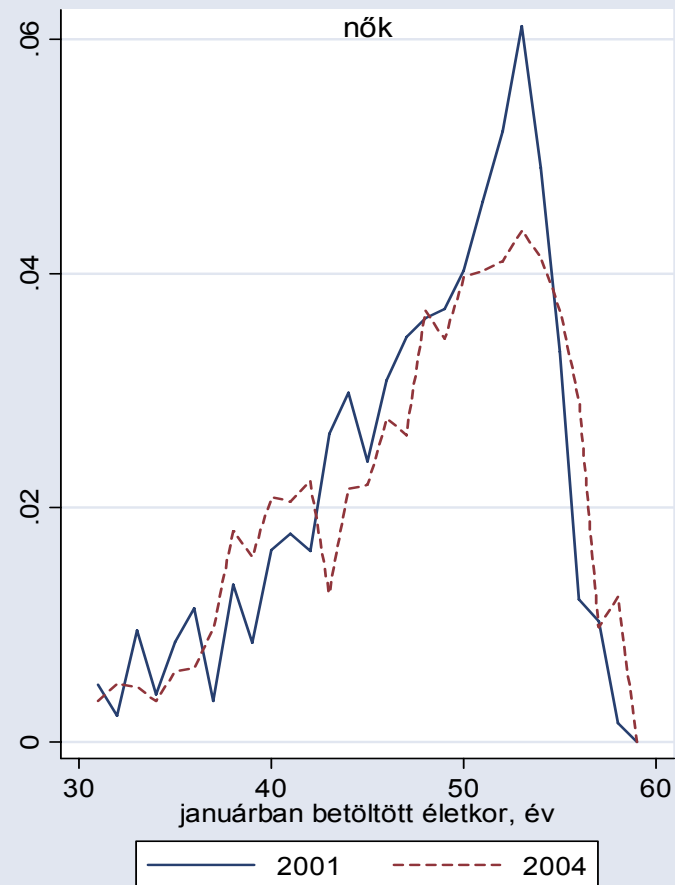
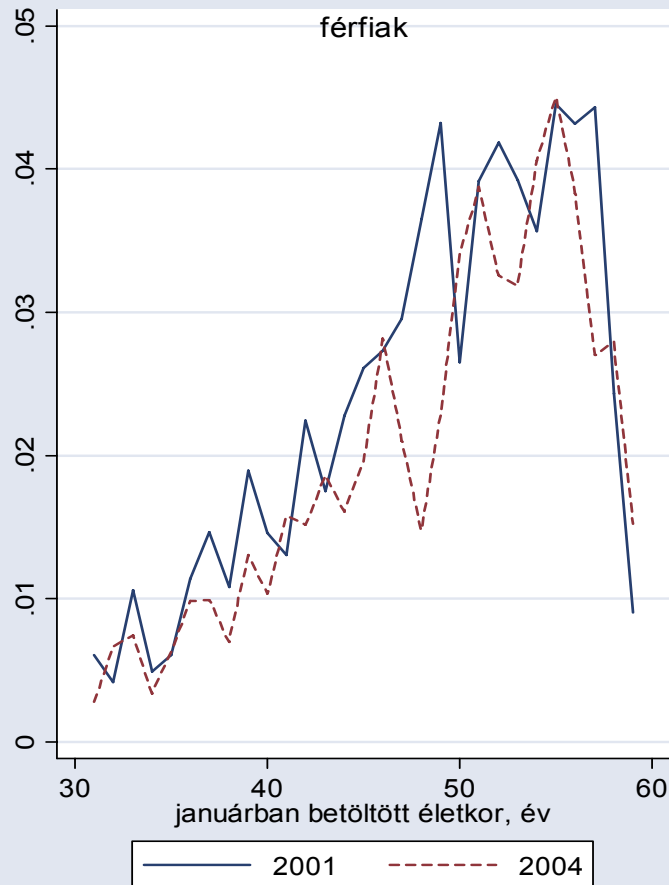
A születéskor és a 60 évesen várható élettartam 1980–2006 (év)

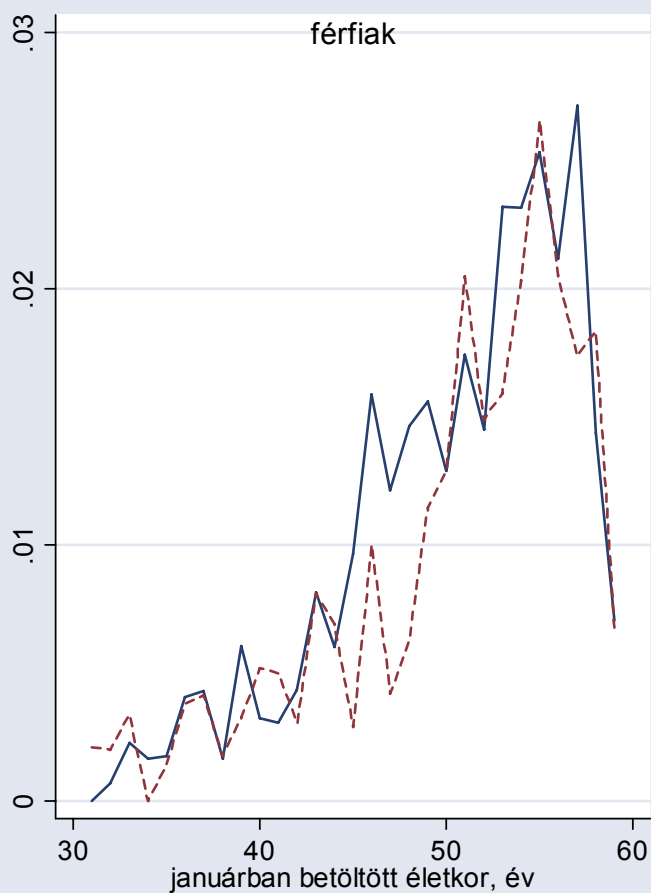
Az érettségivel rendelkezők aránya életkor szerint, százalék

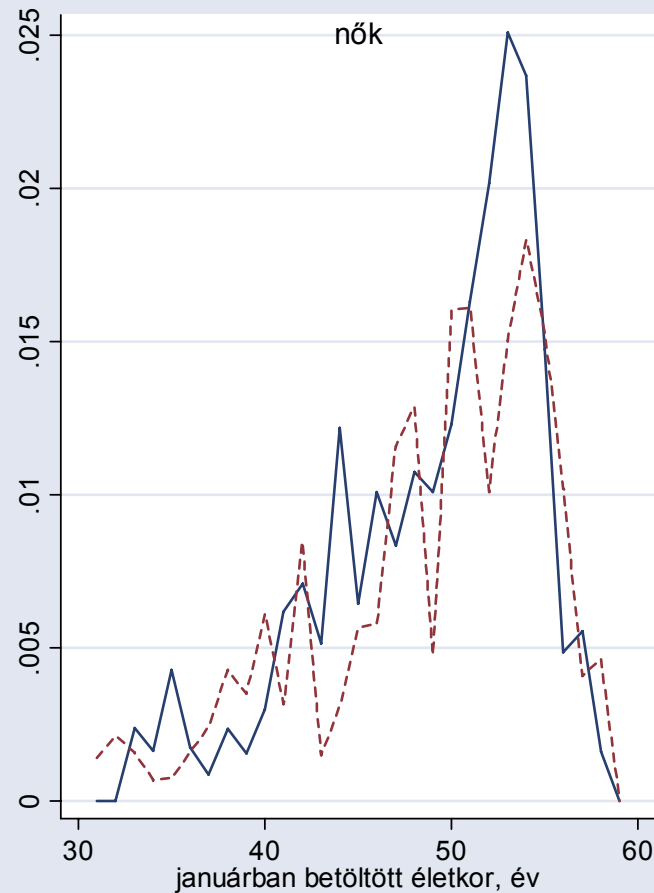
Beadott rokkant-nyugdíj igénylések (arány a koréven belül)

Elfogadott igénylések (arány a koréven belül)

— 2001 - - - 2004

— 2001 - - - 2004

Igénylést meghatározó tényezők (férfiak)

	2002		2004	
	Coef.	Std. Err.	Coef.	Std. Err.
öregségi nyugdíj előtt van	-0.16	0.04	-0.23	0.05
életkor	0.06	0.01	0.06	0.01
gyógyszer1	0.36	0.12	0.26*	0.14
gyógyszer2	0.63	0.11	0.78	0.12
gyógyszer3	0.78	0.12	0.83	0.13
járóbeteg (d)	0.31	0.10	0.50	0.13
fekvőbeteg (d)	1.09	0.08	1.16	0.08
foglalkoztatási ráta (%)	-7.47	0.72	-3.00	0.76
tavaly volt mnélk	0.61	0.11	0.37	0.12
iskola nem ismert	0.77	0.24	0.49*	0.22
alapfokú	1.56	0.25	1.76	0.23
legf. középfokú	1.41	0.23	1.21	0.21
felső v kpfokú	0.94	0.25	0.61	0.23
konstans	-5.02	0.49	-7.18	0.51

Igénylést meghatározó tényezők (nők)

	2002		2004	
	Coef.	Std. Err.	Coef.	Std. Err.
öregségi nyugdíj előtt van	[-0.04]	0.03	-0.13	0.03
Életkor	0.07	0.01	0.08	0.01
gyógyszer1	[0.19]	0.15	[0.07]	0.19
gyógyszer2	0.40	0.13	0.55	0.15
gyógyszer3	0.84	0.13	0.94	0.16
járóbeteg (d)	0.59	0.13	0.88	0.19
fekvőbeteg (d)	0.67	0.08	0.99	0.08
foglalkoztatási ráta (%)	-6.96	0.68	-3.77	0.72
tavaly volt mnélk	0.56	0.11	0.49	0.12
iskola nem ismert	0.67	0.18	0.95	0.19
Alapfokú	1.40	0.19	1.61	0.20
legf. Középfokú	1.33	0.18	1.31	0.19
felső v kp fokú	0.64	0.19	0.61	0.20
Konstans	-5.60	0.47	-8.03	0.53

Változás 2001/2 és 2004 között

- Igénylés tényezőiben:
férfiak és nők közt kicsi eltérés
változás: foglalkoztatási helyzet szerepe kisebb
eü állapot szerepe erősödött
- Összetételben:
táppénzesek aránya csökkent (nők)
nem dolgozók aránya csökkent (ffiak)
alkalmi és egyéb mviszony aránya csökkent: ffiak

Következtetések

- anyagi ösztönzők továbbra is erősek: ez a várható élettartam növekedésével kiadások emelkedéséhez vezet
- férfiaknál: munkapiaci okok szerepe csökken
- nőknél kevésbé egyértelmű trendek
- korhatár mellett más tényezők is: lassulhat az aktivitás növekedése

Köszönöm a figyelmet!

